

Fizkultura

Pionirji!

Pričelo je novo šolsko leto. Sveži in spočiti smo se vrnili s tabornj, počitniških kolonij in pionirskih delovnih akcij, da sedaj nadaljujemo z učenjem, kar je naša največja naloga. Izpolniti moramo obljubo, katero smo dali našemu velikemu učitelju tov. Titu, da se bomo učili, mnogo učili in tako pozneje nadaljevali delo na izgradnji socializma, kar danes delajo naši očetje, bratje in sestre.

Mi pa se ne bomo samo učili. Tudi na fizkulturo ne smemo pozabiti, saj vemo, kako lepo je bilo v koloniji ali na akciji, kadar smo dobili žogico in se igrali, tekali, skakali ali pa šli na pohod in spoznavali lepote naše domovine. No in tudi sedaj ne smemo vsega tega pozabiti. Čuli ste že, da tudi pionirji tekmujejo za fizkulturno značko, kakor naši starejši bratje. Norme niso težke in jih vsak pio-

nir z lahkoto doseže in izpolni, potrebno je samo malo dobre volje. Vsak pionir mora biti ponosen na to, da je osvojil pionirsko značko, saj s tem dokazuje, da je vztrajen, borben, odločen, pravi Titov pionir. Geslo vsakega pionirja mora biti: osvojiti pionirsko fizkulturno značko.

Naj se med pionirskimi odredi razplamti plemenito tekmovalstvo, kateri odred bo osvojil največ značk, kateri pionir bo prvi položil vse norme, kateri odred bo najbolj vreden pri pošiljanju poročil. Naj to tekmovalstvo zajame vse odrede, a Okrajni telovadni odbor bo nagradil najboljši odred z lepim darilom.

Spodaj vam objavljamo norme, ki jih prečitajte in videli boste, da niso težke in da jih lahko vsak pionir doseže.

Pionirji, sedaj pa na delo z geslom:

Vsak pionir našega odreda, nosilec pionirske fizkulturne značke!

Tekmovalstvo za pionirski fizkulturni znak

Pionirji od 10. do 12. leta

Pionirke od 10. do 12. leta

- Discipliniran nastop desetorice v stroju — prosta vaja in spojena dva prevala naprej z mesta.
- Tekna 50 m v 11 sek.
- Met žogice 200 gr v ciljni krog, premer 1 m, oddaljen 10 m.
- Skok ob palici čez 2 m širok jarek.
- Tek po stezi z ovirami, dolgi 70 m.
- Vaje z žogico
- Enodnevni izlet v bližnjo okolico, igre in vaje v naravi.
- Opazovanje markantnih predmetov v naravi in določitev nebesnih smeri po soncu, uri in deblu.
- Cross s signalizacijo in metanjem v cilj na stezi 300 m ali skok v vodo z višine 1 m in spojeno plavanje 10 m daleč.
- Smučanje: 500 m hoje, blag vzpon in 50 m smuka ali hitrostno drsanje 200 m v 50 sek ali pohod pozimi 3 km.

- Discipliniran nastop desetorice v stroju — proste vaje in vzravnava v stojo spetno iz seda skrižno (iz »turškega seda«) brez pomoči z rokami. Tek na 50 m v 13 sek.
- Met žogice 200 gr v ciljni krog s premerom 1 m, oddaljen 5 m.
- Hoja po gredi, visoki 0,80 m in nošenje žoge na glavi. Kakor pionirji.
- Kakor pionirji.
- Kakor pionirji.
- Kakor pionirji.
- Cross s signalizacijo in metanjem v cilj na stezi 250 m. Kakor pionirji.
- Kakor pionirji.
- Kakor pionirji.
- Pohod pozimi 2 km.

Pionirji od 12. do 14. leta

Pionirke od 12. do 14. leta

- Discipliniran nastop desetorice v stroju — prosta vaja in spojena dva prevala naprej z zaletom 5 m in z odzivom blazine s črte 50 cm od prevališča.
- Tek na 50 m v 10 sek.
- Met žogice 200 gr v ciljni krog s premerom 1 m, oddaljen 15 m.
- Skok ob palici čez jarek, 2,5 m širok.
- Tek po stezi z ovirami, dolžina 80 m.
- Vaje z žogico
- Enodnevni izlet v bližnjo okolico, igre in vaje v naravi.
- Opazovanje markantnih predmetov v naravi in določitev nebesnih smeri po soncu, uri in deblu.
- Cross s signalizacijo in metanjem v cilj na stezi 350 m ali skok v vodo z višine 1 m in spojeno plavanje 15 m daleč.
- Smučanje: 800 m hoje, blag vzpon in 80 m smuk ali hitrostno drsanje 300 m v 70 sek ali pohod pozimi 4 km.

- Discipliniran nastop desetorice v stroju — prosta vaja in vzravnava iz seda skrižno z žogo v rokah.
- Tek na 50 m v 12 sek.
- Met žogice 200 gr v cilji, v krog s premerom 1 m, oddaljen 10 m.
- Hoja po gredi, visoki 0,80 m in nošenje žoge na glavi. Kakor pionirji.
- Kakor pionirji.
- Kakor pionirji.
- Cross s signalizacijo in metanjem v cilj, na stezi 250 m. Kakor pionirji.
- Smučanje: 600 m hoje, blag vzpon in 60 m smuka.
- Hitrostno drsanje 300 m 75 sek. Pohod pozimi 3 km.

TEORIJA V ZADRUŽNI PRAKSI

Zadružniki - poskrbimo za pravilno spravljavanje krompirja

Dipl. ing. Zorec Egon

Te dni si vsak zadružnik postavlja vprašanje: kdaj je pravi čas izkopavanja in spravljavanja krompirja? Nekdo ne bi mnogo pretišlal ter bi dejal: takrat ko je zrel. Vendar ni stvar tako enostavna, ker ni lahko ugotoviti kdaj je krompir zrel, razen tega časa, ko krompir dozori, ni vselej najprimernejši za izkopavanje in spravljavanje. Na splošno prevladuje mišljenje, da je krompir dozorel, ko se krompirjevka docela posuši in porumeni. Poznamo mnogo sort krompirja, posebno ranih, pri katerih ne smemo odlašati izkopavanja dokler se krompirjevka ni posušila, kajti takrat smo že zamudili najugodnejši čas za prodajo. Imamo pa tudi mnoge pozne sorte, katerih krompirjevka zeleni dolgo v jesen. Najčesče je to videti v višjih gorskih legah. Toda prav v višinskih legah se utegne zgoditi, da preko noči nastopi zima — sneg in blato, in bi krompir ostal v zemlji, če bi čakali da bi krompirjevka docela dozorela.

Pri spravljavanju krompirja se je treba držati sledečega: zgodnji krompir, ki ga želimo prodati za uporabo, izkopljemo, čim s poskusnim izkopavanjem ugotovimo, da je večina gomoljev dosegla svojo povprečno velikost. Drugače pa na ravnamo z zgodnjim semenskim krompirjem. Tega pustimo v zemlji dalj časa, najbolje do srednje septembra, ko je poletna vročina že nekoliko prenehala in se je zemlja že nekoliko ohladila. Vedeti je treba, da je prezgodaj izkopani semenski krompir zelo težko shraniti do druge pomladi, ker se rad pokvari. Le tam, kjer imajo zelo primerne, hladne in suhe kleti, so lahko v pogledu čuvanja semenskega krompirja brez posebnih skrbi.

Krompir poznih sort izkopavamo v drugi polovici septembra, v dneh, ko je lepo vreme in suha zemlja. To velja predvsem za krompirjeve nasade v težkih, ilovnatih zemljah, kjer se zemlja

le s težavo osuši, če jo dež enkrat premoči. V lahkih zemljah pa z izkopavanjem lahko počakamo malo delj.

V splošnem velja pravilo: krompir izkopavamo ob suhem vremenu, ko je tudi zemlja suha da se ne oprilejše krompirja. V mokrem vremenu in iz mokre zemlje izkopani krompir je zelo podvržen gnitju, razen tega je izkopavanje in spravljavanje zelo težavno.

Krompir izkopavamo navadno z motiko ali s plugom, kar je pa izvedljivo v rahlih tleh. Kjer zemlja ne dopušča, bo ostala motika še v bodoče edino orodje za izkopavanje krompirja. Vedno bolj pa navadno motiko izpodirva vilasta motika, ki krompir iz tal samo izgrebe, prst se pa skozi vile sesipa nazaj v jame. Prav tako je možno pri boljših vrstah plugov za izoravanje krompirja nasaditi mesto navadne deske posebno vilčasto, ki na isti način loči krompirjeve gomolje od prsti. Nedvomno pa je najboljši stroj »izkopača«. Ta je sestavljen v glavnem iz dveh delov: spredaj je plug, ki zemljo razgrebe, za njim pa je nameščeno vreteno z več nasajenimi vilami, ki se pri premikanju stroja vrtilo ter pri tem s pretresanjem, ločijo krompir od zemlje. Izkopača bo svoje delo uspešno izvršil takrat, ko bo uravnan tako globoko, da bo tekkel lemež pluga pod krompirjevimi gomolji. Če je naravnar preplitvo, reže krompirjeve gomolje, globlje težeče pa pušča neizkopane.

V težkih zemljah izkopača ni mogoče tako globoko uravnati, da bi tekkel lemež pod krompirjevimi gomolji, ker je krompir večinoma pregloboko posajen. Pa če tudi bi bilo to mogoče, bi izkopača odgravel preveč prsti in se vsa ne bi mogla stresati skozi vile ter bi zato ponovno krompir zasula. Nepravilno okopavanje in osipavanje krompirja je tudi ena ovir izkopačev, ker je krompir navadno preveč zasut. Nekateri sorte nastavlajo gomolje razstreseno, plitvo

V Ptuj gradimo fizkulturni stadion

Rezultati uspešnega dela na fizkulturnem polju so v mnogočem odvisni od materialnih pogojev, igrišč, orodij in opreme. Danes, ko je fizkultura pri nas postala last širokih ljudskih množic, materialni pogoji, katere smo podedovali od stare Jugoslavije, ne zadostujejo, kar se predvsem odraža v nedovoljnem številu fizkulturnih objektov, igrišč in telovadišč. Zato je nujno pristopiti k reševanju tega vprašanja, kajti težko bi bilo govoriti o množičnosti, če za izvajanje tega ne bi imeli zadostnega števila primernih igrišč, telovadišč in slično.

Petletni plan predvideva ogromne investicije za gradnjo fizkulturnih objektov, stadionov in dr. Tako bo samo v Sloveniji zgrajenih nad 70 telovadišč, novi fizkulturni domovi, kopalnice, smučarske skakalnice in planinski domovi. V tem se izraža skrb naše Partije in ljudske oblasti za kvalitetno izboljšanje našega športa in skrb za dvig in množičnost fizkulturnega gibanja.

Kakor v ostalih krajih, je tudi v Ptuj prišla gradnja stadiona na Ormožki cesti, na igrišču TD Drave. Potreba po takem prostoru je velika. Ptuj nima razen nogometnega igrišča nobenih primernih prostorov, ki bi nudili našemu delovnemu človeku v prostem času mesto za razvedrilo, krepitev telesa in zdravja prav v času, ko so vsi delovni kolektivi naše države v stalni borbi za izvršitev plan-skih nalog. Zato tudi športna dejavnost v Ptuj ni na tisti višini, kot bi lahko bila, kljub temu, da je kadra za to v Ptuj dovolj. Še danes nimamo rokometnega moštva, ne goji se košarka, nimamo igrišča za odbojko, nimamo dobrih atletskih stez, nimamo naravnih za skoke in mete, kar vse nam služi kot opravičilo, da ne sodelujemo aktivneje v eni navedenih panoh. Nogometna sekcija SD Drave edina beleži lepe uspehe, kar pa je odločno premalo in nikakor ne moremo govoriti o množičnosti. Zato je nujno, da se v SD Dravo vključijo tudi ostale športne sekcije, potrebno je delati na tem, da vzgajimo dobre atlete v vseh panoh in ne samo v nogometu.

Vse to nam narekuje, da moramo pristopiti h gradnji stadiona, ki bo mnogo večji kakor je bilo dosedanje igrišče Drave, z igriščem za nogomet, košarko, odbojko in tenis, tekališčem z napravami za skoke in mete, manjšo tribuno, slačilnico s tuši in slično.

Za izvedbo teh del je OTO skupno z TD Ptujem formaliziral gradbeni odbor, ki vodi gradbeno delo. Ljudska oblast in FZS so nam dali na razpolago potrebne kredite, rešeno je vprašanje strokovnega vodstva, urejeno je vprašanje zemljišča, a sedaj je potrebno le pristopiti h konkretnemu delu.

Kakšna dela so predvidena?

Izvršili je planiranje terena za igrišča, v glavnem zemeljska dela, ki so prilično obsežna, saj se mora premešati okoli 6000 m³ zemlje. Ta zemeljska dela pa morajo v glavnem biti izvršena še v tem letu, saj je od tega odvisna uporaba igrišč v prihodnjem letu. Zasiurati se mora prevoz in iztovor ugakov za tekališča, in je samo teh potrebno okrog 200 vagonov.

Kakor vidimo samo iz teh nekaj števil, stojijo pred nami v tem letu še obsežna dela. Gradbeni odbor sam teh vprašanj ne bo mogel rešiti, potrebno je sodelovanje vseh množičnih organizacij, mladine, sindikatov, predvsem pa fizkulturnikov samih. Le na ta način nam je uspeh lahko zagotovljen. Vedeti mo-

ramo, da se bliža konec gradbene sezone, da danes na bodočih igriščih se raste trava in da je do danes izvršenih samo nekaj del. Skrajni čas je, da k delu res pristopimo.

Če na kratko pogledamo dosedanje delo, pridemo do sledečih ugotovitev:

Prva je z deli na stadionu pričela naša Armada, sindikalna podružnica OLO Ptuj in zadnje dni mladinska delovna brigada, katera odhaja na gradnjo Avtoceste. Vse to pa je odločno premalo. Ne bi bilo pravilno, da bi samo Armada gradila fizkulturni stadion in da bi mladinska brigada delala le nekaj dni, ker 40 ali več članov sindikalne podružnice ne bo uspelo izvesti obsežnih del. Zato je nujno, da množične organizacije pokažejo do gradnje stadiona malo več razumevanja in nudijo več konkretne pomoči. Mladinska organizacija n. pr. mora gradnji posvetiti več skrbi kakor do sedaj, ko na sejo gradbenega odbora ni poslala niti svojega zastopnika. Isto je z udeležbo fizkulturnikov, članov TD Ptuj, na gradnji. Ti morajo prvi pristopiti k delu saj bo to njihov stadion, oni ga bodo uporabljali in za njih se gradi. Do danes so pokazali premalo zanimanja, vendar smo pa prepričani, da bodo pristopili k delu z večjo vneto, kakor do sedaj. Člani nogometne sekcije SD Drave prav tako stojijo ob strani. Štirideset jih je, a samo nekaj jih je delalo pri pripravljavanju zasilnega igrišča v Ljudskem vrtu. Ne, tovariši nogometarji, stadion mora biti zgrajen, in tudi vaša dolžnost je, da pristopite k delu.

Okrajni sindikalni svet je seznanjen z gradnjo stadiona. Izdal je tudi okrožnico sindikalnim podružnicam, vendar o kakem večjem uspehu danes ne moremo govoriti. Mladinsko organizacijo in njeno pasivnost do gradnje pa smo itak že omenili.

Če hočemo izvleči iz vsega zgoraj navedenega zaključek, vidimo, da gradnjo posvečamo vse premalo pažnje in da se zato ta odnos mora nujno izpremeniti. Gradbeno sezono je le še kratka, zato apeliramo na vse fizkulturnike, člane TD Ptuj in množične organizacije, da pristopijo s svojim članstvom h gradnji tega objekta, ki bo pripomožl k temu, da bo fizkulturno gibanje postalo množično, kajti fizično zdravi in močni bomo še bolj uspešno in odločno stopili v borbo za izgradnjo Titove petletke.

Krajnc V.

ŠAH

ZAHVALA

Ob smrti dragega brata Mihaela se najlepše zahvaljujemo sindikalni podružnici in upravi lesnega obrata Rogoznica za ves trud in denarno pomoč ter venci, kakor tudi vsem ostalim, ki so pokojnega spremili na zadnji poti.

Zalujoči Malekovi.

Prekljic

Prekljicujem ukradeno legitimacijo, glasečo se na ime Barica Bezjak, zdravstveni aktivist, Ptuj — Zabovci.

PRODAM LORBEK, komisjska prodaja (preje Cviki), Ptuj.

NOVE VLOŽKE za eno posteljo prodam. Naslov v uredništvu.

in globoko, drugod je zemlja postala zaradi nepravilnega gnojenja in obdelovanja kepasta in trda, kar vse ovira delo izkopačev.

Če hočemo krompir izkopavati s strojem, moramo njivo že v jeseni globoko izorati, potrošiti z apnom, jo spomlad s strojem posaditi in s strojem obdelovati. Tak stroj naši zadružniki že poznajo. To je »večvrstnik«, ki sadi, okopava, osipava in to po več vrst hkrati. Razumljivo je, da nam prihrani mnogo dela, kar pa še ni najvažnejše. Ta stroj sadi krompir enakomerno globoko, ne pregloboko in tudi ne preplitvo. Dela ravne vrste, kar je važno za pravilno delo izkopača. Jasno je, da je treba saditi take sorte krompirja, ki nastavlja gomolje na kupu. Če bomo sadili in obdelovali krompir po teh navodilih, nam izkopavanje z izkopačem ne bo delalo posebnih težav.

Stroj izkopač ima tudi nedostatke, ker meče krompirjeve gomolje daleč po njivi ter je zato potrebno pri izkopavanju veliko število ljudi za pobiranje krompirja. Imamo pa že izkopače, ki imajo ob strani pritrjeno košarko, ki krompirjeve gomolje lovi in lepo odlaga, prst pa skozi redke stene košare pada na tla.

Nalezljiva ohromelost - nevarna bolezen prašičev

Zaradi vedno pogostejših primerov obolenja svinj zaalezljivo ohromelostjo v ptujskem okraju, je potrebno vse rejce bliže seznaniti s tem nevarnim sovražnikom naših svinj, opozoriti na nevarnost te bolezni, njene znake in ukrepe, ki stremijo za preprečitvijo razširjanja te bolezni.

Je to kužna bolezen, ki se lahko loti svinj vsake starosti od sesajočih pujskov do starejših živali. Po okužbi in 6 do 21 dni trajajoči inkubaciji opazimo pri živalih prve znake bolezni. Najpogostejši znak je dvig telesne temperature do 41,5° C. Svinje prenehajo jesti, se slinejo in blijujejo. So nemirne, rijejo in z nogami razkopavajo stelo. Njih koža je zelo občutljiva. Vsak dotik z roko ali s kakšnim predmetom jim povzroča veliko bolečino, ker pri tem proučljivo cvilijo. Taki držalji pa ne

Najbolje je krompir preorati takoj na njivi, ko ga pobiramo. Pri tem sortiramo locimo cei zdrav krompir od gnilca, obolenega in ranjenega. Za pobiranje in odnasanje krompirja najbolje služijo košare iz redke žicne mreže, da se sproti z gomoljev odpadla zemlja strese na njivo.

Krompir je treba, predno ga spravimo v klet, pustiti razmrznjenega v tanki plasti nekaj dni na suhem, vetrovnem in sepečnem prostoru, da se temeljito posuši in ohladi. Istočasno se odušči od gomoljev vsa prst, ki se jih še drži. Nepravilno je spravljati krompir iz njive naravnost v klet, ker se lahko pokvari, posebno še, če je bila zemlja ob izkopavanju razgreta, ali pa če je krompir ležal dalj časa na soncu.

Ob tej priliki krompir končno sortiramo: semenski krompir, zdrave, sortno čiste gomolje debelosti kokošjih jajc spravimo na svoje mesto, ločimo tudi jedilni in krmski krompir.

Kam s krompirjevko? Če je docela uvela in njiva nezapeleljena nas krompirjevka ne bo mnogo ovirala. V nasprotnem slučaju pa je njivo treba pred izkopavanjem pokositi in pokoseno krompirjevko in ostali plevel znositi na kompost.

V prvih dneh se tem znakom pridruži še nesigurna hoja. V nadaljnjem poteku bolezni svinje navadno obležijo. Pri poskusih, da bi vstale, gibljejo s prednjimi nogami, kakor da bi plavale vendar ne morejo vstati. Nastopi ohromelost nog in glas bolnih svinj je čedalje slabši. V tem času pada telesna toplota do normale (39,5° C). Večkrat tudi izpod normalne toplote na 38° C in še niže.

Potek bolezni je različen. Pogosto poginejo bolne svinje že v prvih dneh bolezni. Navadno na traja bolezen več

Razpored cepljenja dojenčkov zdravstvene postaje Ptujška gora

Da se očuvajo dojenčki, kakor tudi osnovnošolska mladina pred črnimi kozami, bo zdravstvena postaja Ptujška gora izvršila v svojem zdravstvenem okolišu cepljenje proti črnim kozam po sledečem razporedu:

Za KLO Cirkovce in KLO Škole bo cepljenje v osnovni šoli Cirkovce dne 21. sept. 1949 ob 8. uri.

Za KLO Lovrenc na Dravskem polju in KLO Pieterje v osnovni šoli Lovrenc na Dravskem polju dne 21. sept. 1949 ob 10. uri.

Za KLO Ptujška gora v osnovni šoli Ptujška gora dne 21. sept. 1949 ob 13. uri.

Za KLO Dolena pri tov. Letonju v Dolini dne 21. sept. 1949 ob 15. uri.

Za KLO Rodni vrh in KLO Strajna v osnovni šoli Rodni vrh dne 21. septembra 1949 ob 16. uri.

Za KLO Majšperk in KLO Sestrže v osnovni šoli Majšperk dne 22. sept. 1949 ob 8. uri.

Za KLO Stoperce v šoli Stoperce dne 22. sept. 1949 ob 10. uri.

Za KLO Naraplje v šoli Naraplje dne 22. sept. 1949 ob 13. uri.

Za KLO Žetale v osnovni šoli Žetale dne 22. sept. 1949 ob 15. uri.

Teden dni po cepljenju se vrši pregled cepljenja v istih prostorih in ob isti uri.

S. M.

Hydrocentrala na Vlasini

Naši delavci so dosegli novo veliko delovno zmago — reko Vlasina so vrnili v jezero, iz katerega izteka in katero bo dalo vodno energijo za obratovanje sistema hidrocentral. Po zaključnih delih na tem gigantskem gradbišču, ki se razprostira nad 40 kilometrov, bodo štiri hidrocentrale dale naši industriji 190 milijonov kw ur letno ali 15.000 kw ur več od skupne proizvodnje vseh električnih central na ozemlju Srbije pred vojno.

Izgrajenih je bilo mnogo kilometrov cest in podzemeljskih predorov ter izvršena ogromna zemeljska dela. Ob zaključku naše prve petletke bo začela teči po daljnovidnih električna energija, a vode umetnega jezera bodo oživele neplodna Vlasinska polja.